

PERI-OPERATIEF BELEID

Bij patiënten onder BLOEDVERDUNNERS

PLAATJESREMMERS:

Aspirine en/of ADP receptor inhibitor:

Plavix® of clopidogrel,

Efient® of prasugrel,

Ticlid® of ticlopidine,

Brilique® of ticagrelor

Routinematig
OVERBRUGGEN MET LMWH
bij onderbreking van een behandeling met
plaatjesremmers wordt
NIET AANBEVOLEN!

ASPIRINE:

PRIMAIRE PREVENTIE:

STOP Aspirine 7 dagen

SECUNDAIRE PREVENTIE:

(CVA/TIA, ACS, PCI, CABG, perifereer vaatlijden)

Ingrepen met zeer hoog bloedingsrisico:

TUR Prostaat/Blaas

Intracraniale of ruggenmergchirurgie

Ingrepen posterieur deel van het oog

Andere ingrepen waarbij levensbedreigende bloedingen kunnen worden verwacht indien uitgevoerd onder aspirine: overleg tussen betrokken artsen

Ingreep onder Aspirine

ASPIRINE:

HERSTARTEN

Zo mogelijk vanaf 24 uur na de ingreep aan de onderhouds-dosis (80 - 160 mg/dag)

Géén oplaaddosis.

ASPIRINE + ADP-RECEPTOR INHIBITOR:

(Plavix® , Efiënt® , Ticlid® of Brilique®)

HOOG THROMBOSE-RISICO

< 6 maand na DES
< 1 maand na BMS
< 3 maand na CVA/TIA, ACS

MATIG THROMBOSE-RISICO

Electieve heelkunde uitstellen tot periode van hoog trombose risico is verstreken.

ENKEL DRINGENDE HEELKUNDE

Bij ingrepen met zeer hoog bloedingsrisico:

TUR Prostaat/Blaas

Intracraniële of ruggenmergchirurgie

Ingrepen posterieur deel van het oog

Andere ingrepen waarbij levensbedreigende bloedingen kunnen worden verwacht indien uitgevoerd onder aspirine: overleg tussen betrokken artsen

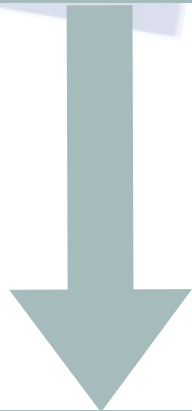
Ingreep onder
Aspirine en ADP-receptor inhibitor

Stop ADP-receptor inhibitor
7 dagen pre-operatief. Aspirine verder

ADP-RECEPTOR INHIBITOR (monotherapie):

(Plavix® , Efiënt® , Ticlid® of Brilique®)

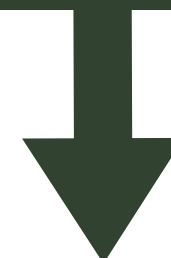
PRIMAIRE PREVENTIE:

STOP ADP-receptor inhibitor

SECUNDAIRE PREVENTIE en géén stent in het laatste jaar.

Indien coronaire of vasculaire stent in het laatste jaar: overleg met behandelend arts

Stop ADP-receptor inhibitor 7 dagen pre-operatief, vervang door Aspirine 80-100 mg indien géén contra-indicatie voor Aspirine.

Indicaties voor ADP-receptor inhibitor in monotherapie zijn schaars.

Het peri-operatief bloedingsrisico bij monotherapie is niet verwaarloosbaar.

In de peri-operatieve periode kan in overleg met de oorspronkelijke voorschrijver de monotherapie worden gestopt of worden overgeschakeld op aspirine.

ADP-RECEPTOR INHIBITOR:

(*Plavix*® , *Efient*® , *Ticlid*® of *Brilique*®)

HERSTARTEN

ADP-receptor inhibitor wordt zo snel mogelijk (vanaf 24 uur na de ingreep) herstart wanneer goede hemostase is bereikt.

Plavix® (clopidogrel) herstarten met oplaaddosis van 300 mg

Efient® (prasugrel) herstarten met oplaaddosis van 60 mg

Brilique® (ticagrelor) herstarten met oplaaddosis van 180 mg

Ticlid® (ticlopidine) herstarten met oplaaddosis van 500 mg

Daarna (na 24 uur) verderzetten aan de onderhoudsdosis zoals pre-operatief.

VITAMINE-K ANTAGONISTEN (VKA):

Marcoumar® of fenprocoumon

Marevan® of warfarine

Sintrom® of acenocoumarol

**Bij procedures met
LAAG BLOEDINGSRISICO
dienen VKA's
niet noodzakelijk gestopt te worden**

VITAMINE-K ANTAGONISTEN (VKA):

(*Marcoumar*® , *Sintrom*® , *Marevan*®)

Peri-operatief beleid in functie van BLOEDINGSRISICO van de geplande procedure en THROMBO-EMBOLISCH RISICO van de patiënt

Procedures met HOOG BLOEDINGSRISICO:

Heelkunde aan hart of aorta
Intracraniële of spinale heelkunde
Heup- en kniearthroplastie
Reconstructieve plastische heelkunde
Majeure oncologische heelkunde
Prostaat- en blaaschirurgie
Resectie van colonpoliepen
Prostaat- of nierbiopsie

Bij procedures met hoog bloedingsrisico dient het **OVERBRUGGINGSSHEMA** te worden toegepast; zie verder

Procedures met LAAG BLOEDINGSRISICO:

Mineure tandheelkundige procedures
Mineure dermatologische procedures
Oogheelkunde: cataract-ingreep
Diagnostische bronchoscopie zonder biopsienames
Gastro- of coloscopie zonder biopsiename
Implantatie van pacemaker of defibrillator

VKA moet **NIET GESTOPT** worden!
INR-bepaling dag pre-op; overleg indien INR > 3

VITAMINE-K ANTAGONISTEN (VKA):

(*Marcoumar*® , *Sintrom*® , *Marevan*®)

LAAG tot MATIG thrombo-embolisch risico

1. VKF

CHADS2 0 tot 3 en ZONDER EMBOLIE in voorgeschiedenis

2. MECHANISCHE AORTAKUNSTKLEP

Uitgezonderd oude "monoleaflet" of "bileaflet" zonder VKF

3. VENEUZE TROMBO-EMBOLIE > 3 maanden

zonder ernstige trombofilie of actieve maligniteit

C ongestief hartfalen - 1 punt

H ypertensie - 1 punt

A ge > 75 jaar - 1 punt

D iabetes - 1 punt

S₂ troke of TIA - 2 punten

HOOG thrombo-embolisch risico

1. VKF

CHADS2 4 tot 6 of voorgeschiedenis van embolus of reumatisch kleplijden

2. Cardiogeen of onverklaard embolus

3. Mechanische mitraliskunstklep

4. Aortakunstklep

Type monoleaflet of balprothese

5. Bileaflet aortakunstklep met VKF of voorgeschiedenis van arterieel embolus

6. Venieuze trombo-embolie < 3 maanden of met ernstige trombofilie

CHADS2 bepaalt het risico op thrombo-embolische complicaties bij paroxysmale, persisterende en permanente voorkamerfibrillatie (VKF).

VITAMINE-K ANTAGONISTEN (VKA)

(*Marcoumar*® , *Sintrom*® , *Marevan*®)

OVERBRUGGINGSSHEMA VKA ↔ LMWH

1. ONDERBREEK VITAMINE-K ANTAGONIST:

Fenprocoumon (<i>Marcoumar</i> ®)	→	<u>10 dagen</u> voor de ingreep
Warfarine (<i>Marevan</i> ®)	→	<u>7 dagen</u> voor de ingreep
Acenocoumarol (<i>Sintrom</i> ®)	→	<u>4 dagen</u> voor de ingreep

VITAMINE-K ANTAGONISTEN (VKA)

(Marcoumar® , Sintrom® , Marevan®)

OVERBRUGGINGSSHEMA VKA ↔ LMWH

2. START LaagMoleculair geWicht Heparine (LMWH)

	<u>LAAG tot MATIG</u> thrombo-embolisch risico Fraxi 1 x per dag (profylactisch)	<u>HOOG</u> thrombo-embolisch risico Fraxi 2 x per dag (gered. therapeutisch)
< 50 kg	0,3 ml	2 x 0,3 ml
50 - 69 kg	0,4 ml	2 x 0,4 ml
70 - 89 kg	0,6 ml	2 x 0,6 ml
90 - 110 kg	0,6 ml	2 x 0,8 ml
> 110 kg	0,6 ml	2 x 1 ml

Start LMWH van zodra INR lager is dan 2 (of dit zou moeten zijn).

Profylactisch LMWH na stoppen van Marcoumar kan systematisch worden gestart 6 dagen voor de procedure.

VITAMINE-K ANTAGONISTEN (VKA)

(*Marcoumar*® , *Sintrom*® , *Marevan*®)

OVERBRUGGINGSSHEMA VKA ↔ LMWH

3. STOP LMWH voor de ingreep:

LAAG tot MATIG thrombo-embolisch risico
Fraxiparine profylactisch

LAATSTE DOSIS
12 uren VOOR DE INGREEP

HOOG thrombo-embolisch risico
Fraxiparine gereduceerd therapeutisch

LAATSTE DOSIS
24 uren VOOR DE INGREEP

VITAMINE-K ANTAGONISTEN (VKA)

(*Marcoumar*® , *Sintrom*® , *Marevan*®)

OVERBRUGGINGSSHEMA VKA ↔ LMWH

4.

CONTROLEER INR DAG PRE-OPERATIEF

BIJ INR > 1,5

Geef 2 mg Konakion ® per os

Controleer INR op dag van de ingreep

Overleg met behandelend arts

VITAMINE-K ANTAGONISTEN (VKA)

(Marcoumar® , Sintrom® , Marevan®)

OVERBRUGGINGSSHEMA

VKA

LMWH

5.

HERSTART LMWH POST-OPERATIEF

Fraxiparine profylactisch

VANAF 8u POST-OPERATIEF

Fraxiparine
gereduceerd therapeutisch

VANAF 48u POST-OPERATIEF

VITAMINE-K ANTAGONISTEN (VKA)

(*Marcoumar*® , *Sintrom*® , *Marevan*®)

OVERBRUGGINGSSHEMA VKA ↔ LMWH

6.

HERSTART VKA POST-OPERATIEF

In functie van hemostase; meestal mogelijk vanaf 24 uur na de ingreep.

Thuischema herstarten zonder oplaaddosis.

Overbruggingsschema LMWH doorzetten tot therapeutische INR is bereikt.

DIRECTE ORALE ANTI-COAGULANTIA (DOAC)

Pradaxa® of dabigatran

Xarelto® of rivaroxaban

Eliquis® of apixaban

Lixiana® of edoxaban

Indicaties:

Preventie van thrombo-embol bij VKF

**Behandeling en secundaire preventie van
DVT en longembool**

DIRECTE ORALE ANTICOAGULANTIA:

(Xarelto® , Pradaxa® , Eliquis® , Lixiana®)

NIERFUNCTIE GFR (mL/min)	<u>HOOG BLOEDINGSRISICO</u>	<u>LAAG BLOEDINGSRISICO</u>
> 80	2 DAGEN voor heekunde	1 DAG voor heekunde
50 < GFR < 80	3 DAGEN voor heekunde	2 DAGEN voor heekunde
30 < GFR < 50	4 DAGEN voor heekunde	3 DAGEN voor heekunde

Na stoppen van NOAC dient pre-operatief GEEN OVERBRUGGING MET LMWH te worden voorzien!

DIRECTE ORALE ANTICOAGULANTIA:

(Xarelto® , Pradaxa® , Eliquis® , Lixiana®)

HERSTARTEN

Enkel indien:

- Géén hemostaseproblemen
- Géén risico op heringreep
- Géén epidurale catheter
- Orale therapie mogelijk

DIRECTE ORALE ANTICOAGULANTIA.

(Xarelto® , Pradaxa® , Eliquis® , Lixiana®)

HERSTARTEN

Procedures met HOOG BLOEDINGSRISICO:

Heelkunde aan hart of aorta
Intracraniële of spinale heelkunde
Heup- en kniearthroplastie
Reconstructieve plastische heelkunde
Majeure oncologische heelkunde
Prostaat- en blaaschirurgie
Resectie van colonpoliepen
Prostaat- of nierbiopsie

48-72 u post-op bij adequate hemostase

Procedures met LAAG BLOEDINGSRISICO:

Mineure tandheelkundige procedures
Mineure dermatologische procedures
Oogheelkunde: cataract-ingreep
Diagnostische bronchoscopie zonder biopsienames
Gastro- of coloscopie zonder biopsiename
Implantatie van pacemaker of defibrillator

24 u post-op bij adequate hemostase

**Indien DOAC post-operatief NIET kan worden herstart kan een
PROFYLACTISCHE DOSIS LMWH worden voorzien**